

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: **2010.12.21.**

Vypracoval	Gestor	Schválil	Platí od	Listů	Příloh
L.Urban M.Ernstbergerová	ZS VSI	VS	1993.05.01.	8	

Platí pro projektování, pro přejímky strojů a strojního zařízení, pracovišť s ruční prací a pro ověření funkčnosti plánované technologie.

Přejímky se provádí dle ITS **Škoda**Auto včetně kontroly dodržení ergonomických podmínek u strojů, zařízení, vybavení i uspořádání pracovních míst.

Obsah:

1. Pracovní podmínky

Pracovní místo – všeobecné podmínky

Pracovní místo – prostorové a funkční řešení

Pracovní poloha

Pracovní pohyby

Smyslová činnost

Bezpečnost pracovního místa

Pracovní zařízení

Sdělovače

Ovládače

2. Pracovní prostředí

3. Pracovní postup

4. Pracovní rizika

4.1 Ergonomická nebezpečí (rizika)

4.2 Účinná ochrana před rizikem

5. Předpřejímka u dodavatele, přejímka do provozu

6. Try-out

7. 3P- workshop

8. Ergonomický standard Škoda

9. Seznam norem a předpisů

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky Novelizováno: **2010.12.21.****První vydání: 1.5.1993**

Změna – číslo	Datum	Poznámka
1.	23.11.2000	kompletně přepracováno
2.	1. 2.2002	písmo Arial, logotyp Škoda Auto
3.	30. 3 .2009	kompletně přepracováno
4.	21.12.2010	kompletně přepracováno

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: 2010.12.21.

1. Pracovní podmínky:

1.1 Pracovní místo – všeobecné podmínky

Pracovní místo je prostor vymezený zaměstnanci k plnění pracovního úkolu a k tomuto účelu vybavený pracovním zařízením.

Musí umožnit co nejvýhodnější podmínky k plnění požadovaného pracovního úkolu.

Musí zajistit především vhodnou pracovní polohu, efektivní pracovní pohyby a dostatečnou smyslovou kontrolu, a to v souladu s ustanoveními Nařízení vlády 361/2007 Sb. o ochraně zdraví při práci, ČSN ISO 6385 a ČSN EN 614-1.

1.2 Pracovní místo - prostorové a funkční řešení

Rozměrové parametry a uspořádání

Velikost a uspořádání pracovního prostoru včetně pracovního zařízení, rozměrového řešení pracovní roviny, manipulačních a pedipulačních prostorů, zorného prostoru, musí odpovídat druhu pracovní činnosti a rozměrům osob, které mají na daném místě pracovat (muži, ženy). Rozměrové parametry musí být v souladu s ustanoveními NV 361/2007 Sb. a ČSN EN 547. Potřebné vybavení pracovního místa, pracovní prostředky, zejména mechanizační, manipulační a dopravní, které slouží k omezení fyzicky náročné ruční manipulace, musí být již součástí projektu pracovního místa.

1.3 Pracovní poloha

Pracovní místo musí umožnit vhodnou pracovní polohu (v sedě, ve stoji, nebo střídání obou poloh) podle druhu požadovaného pracovního úkolu, ve smyslu ustanovení ČSN ISO 6385 a ČSN EN 614-1. Pracovní místo nesmí zapříčinit pro zaměstnance pracovat v nefyziologické pracovní poloze jako je především hluboký předklon, dřep, klek, vzpažení nad uroveň ramen, rotace trupu, předklon a rotace hlavy a mezní polohy kloubů horních končetin

(NV 361/2007 Sb.) Pokud lze dát přednost poloze v sedě, pracovní sedadlo musí být navrženo současně s pracovním místem a přizpůsobeno tělesným rozměrům zaměstnanců a pracovním požadavkům.

1.4 Pracovní pohyby

Pracovní pohyby musí umožnit co nejvýhodnější plnění požadovaného pracovního úkolu v mezích funkčního pracovního dosahu a bez nepřiměřeného fyzického zatížení nebo nebezpečí zdravotního poškození; pohyby se zvýšenými nároky na přesnost nesmí být současně náročné na vynaložení svalové síly, v souladu s ČSN ISO 1503.

Je nutné vyloučit nebo jen krátkodobě připustit pracovní pohyby, které vyžadují zvýšené jednostranné zatížení v nevhodných pracovních polohách, s déletrvajícím držením nářadí, předmětů či břemen, nebo v polohách vyžadujících nepřiměřenou námahu.

1.5 Smyslová činnost

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: **2010.12.21.**

Na pracovišti musí být zajištěny co nejvýhodnější podmínky pro plnění požadovaného pracovního úkolu v závislosti na možnostech lidského vnímání (zrak, sluch, hmatu); tomuto musí odpovídat i celkové řešení pracovního místa, volba, provedení a rozmístění sdělovačů na pracovním zařízení i podmínky světelné a akustické.

1.6 Bezpečnost pracovního místa

Pracovní místo musí být uspořádáno tak, aby umožňovalo pohodlný a bezpečný přístup a v případě potřeby co nejvýhodnější použití mechanizačních, úložných a transportních prostředků (ČSN EN ISO 14122-1,2,3).

1.7 Pracovní zařízení

Pracovní zařízení je nedílnou součástí pracovního místa; musí umožnit co nejvýhodnější plnění požadovaného pracovního úkolu a splňovat ergonomické a bezpečnostní požadavky na strojní zařízení podle Nařízení vlády č.176/2008 Sb

1.8 Sdělovače

Sdělovače musí být voleny a konstruovány tak, aby odpovídaly možnostem spolehlivého lidského vnímání ve smyslu ustanovení ČSN ISO 6385, ČSN EN 614-1, ČSN EN 894 -1,2,3.

Sdělovače musí být přizpůsobeny smyslovému orgánu, který informace přijímá; musí splňovat požadavky na jasné, rychlé a spolehlivé rozlišení poskytovaných informací a rozpoznání jejich významu; musí být ve shodě s podmínkami pracovního prostředí pro přenos informací (osvětlení, hluk).

Sdělovače na pracovním zařízení musí být uspořádány se zřetelem na jejich optimální používání; zejména podle funkce a závažnosti pro pracovní činnost, podle četnosti a frekvence používání, podle významu pro spolehlivou a bezpečnou činnost a podle vztahu k ovládačům a vzájemné shodnosti jejich funkcí ve smyslu ustanovení ČSN EN 894-2 .

Zvláštní pozornost je třeba věnovat požadavkům na řešení vizuálních a akustických signálů nebezpečí ve smyslu ustanovení ČSN EN ISO 7731 a ČSN EN 981.

1.9 Ovládače

Ovládače musí být voleny, konstruovány a uspořádány tak, aby jejich ovládání bylo spolehlivé a bezpečné ve smyslu ustanovení ČSN ISO 6385, ČSN EN 614-1 a ČSN EN 894-1,2,3 .

Ovládače musí být přizpůsobeny té části těla, která ovládací pohyb vykonává, musí odpovídat pohybovým možnostem při výkonu požadované funkce a musí být ve shodě s požadavky na sílu, rychlost a přesnost.

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: **2010.12.21.**

Ovládače musí zohledňovat použití OOPP, zvláště ochranných rukavic, pokud jsou pro danou pracovní činnost nezbytné.

Směr a smysl pohybů ovládačů na pracovním zařízení musí odpovídat vžitým stereotypům a musí být shodné se směrem pohybů ovládané části zařízení.

Ovládače na pracovním zařízení musí být provedeny a chráněny tak, aby nedošlo k samovolné nebo náhodné změně jejich polohy ve smyslu ustanovení ČSN 894-3 .

Zvláštní pozornost je třeba věnovat funkčním souvislostem mezi ovládači a sdělovači, které informují o změně pohybu ovládané části zařízení a na uspořádání většího počtu ovládačů tak, aby zajistily jednoznačnou, rychlou a bezpečnou funkci.

Ovládače START-STOP a ovládače pro nouzové zastavení musí být snadno dosažitelné ze základní pracovní polohy, dobře viditelné a musí zastavit nebezpečný proces co nejrychleji; jejich postavení musí být zřetelně vyznačeno polohou, označením, prosvícením nebo světelnou signalizací ve smyslu ustanovení ČSN EN 60204 a ČSN EN 60073.

Značení sdělovačů a ovládačů, včetně jejich kódování se řídí ustanovením ČSN ISO 3864 a ČSN EN 60073.

Ochranná zařízení a opatření k bezpečnému ovládní pracovního zařízení, včetně bezpečnostního značení, musí splňovat požadavky ITS 5.13, ITS 1.11 a ITS 1.18.

2. Pracovní prostředí

Emise faktorů pracovního prostředí jsou limitovány hodnotami dle NV 361/2007 Sb..

3. Pracovní postup

Pracovní postup při plnění požadovaného pracovního úkolu musí být ve fyziologicky přijatelných mezích; nesmí vyžadovat zbytečnou námahu a musí být ve shodě se současnými poznatky musí vyloučit v nejvyšší možné míře možnosti chybné a nebezpečné činnosti, případně vznik rizikových situací.

4. Pracovní rizika

Eliminace nebo omezení nebezpečných rizikových faktorů se týká zejména:

- mechanická nebezpečí
- elektrická nebezpečí
- tepelná nebezpečí
- nebezpečí hluku
- nebezpečí vibrací
- nebezpečí záření

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: 2010.12.21.

- nebezpečí chemických látek
- ergonomická nebezpečí

4.1 Ergonomická nebezpečí (rizika)

Ergonomická rizika nevhodné pracovní roviny, nefyziologické pracovní polohy, jednostranná zátěž, nepřiměřená fyzická zátěž a psychická zátěž musí být v co největší míře eliminována nebo snížena na přijatelnou úroveň.

4.2 Účinná ochrana před rizikem

Nelze-li vyloučit možnost předvídatelného nebo skutečného rizika při plnění požadovaného pracovního úkolu, je třeba zajistit vhodnou a účinnou ochranu podle předpokládaného nebo skutečného rizika : mechanického, fyzikálního, chemického, ergonomického.

5. Předpřejímka u dodavatele, přejímka do provozu

Provádí se k ověření uplatněných ergonomických zásad při tvorbě pracovních míst a konstrukci strojů a zařízení ve smyslu podmínek ITS 1.01 pro přejímky strojů a zařízení

6. Try-out

Provádí se k praktickému ověření funkčnosti, rozmístění zařízení, náradí, přípravků a dodržování zásad ergonomie přímo na pracovišti (týká se především pracovišť svařoven)

7. 3P workshop

Provádí se k praktickému ověření a sladění výrobních časů v jednotlivých taktech a k ověření smontovatelnosti vozu z pohledu ergonomie (provádí se v pilotní hale)

Ergonomické uspořádání pracovišť, technologických celků, ověření funkčnosti zařízení a náradí a ověření smontovatelnosti vozu musí být odsouhlaseno pracovním lékařem, ergonomem a bezpečnostním technikem.

8. Ergonomický standard Škoda

Slouží jako praktický návod s obsahem vybraných konkrétních údajů a limitů pro potřebu konstruování vozu, plánování výrobní základny a plánování logistických procesů daný legislativou ČR.

8. Seznam norem a předpisů

Závazné normy a předpisy pro dodávky investičního majetku do ŠkodaAuto :

ČSN ISO 6385	Ergonomické zásady pro navrhování pracovních systémů.
ČSN ISO 3864	Bezpečnostní barvy a bezpečnostní značky.

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: 2010.12.21.

ČSN EN ISO 7250	Základní rozměry lidského těla pro technolog.projektování
ČSN ISO 1503	Geometrická orientace a směry pohybů
ČSN EN ISO 13732-1	Ergonomie tepelného prostředí-metody posuzování odezvy člověka na kontakt s povrchy – horké povrchy
ČSN EN ISO 7731	Ergonomie-Výstražné signály pro veřejné a pracovní prostory-sluchové výstražné signály

Bezpečnost strojních zařízení :

ČSN EN ISO 12100-2	Všeobecné zásady pro konstrukci – technické zásady
ČSN EN ISO 13857	Bezpečné vzdálenosti k zamezení dosahu k nebezpečným místům horními a dolními končetinami.
ČSN EN 349	Nejmenší mezery k zamezení stlačení částí lidského těla
ČSN EN 1037	Zamezení neočekávanému spuštění
ČSN EN ISO 14159	Hygienické požadavky pro konstrukci strojních zařízení
ČSN EN ISO 14122-1	Trvalé prostředky přístupu ke strojnímu zařízení – volba pevných prostředků přístupu mezi dvěma úrovněmi
ČSN EN ISO 14122-2	Trvalé prostředky přístupu ke strojnímu zařízení – pracovní plošiny a lávky
ČSN EN ISO 14122-3	Trvalé prostředky přístupu ke strojnímu zařízení – schodiště, žebříková schodiště a ochranná zábradlí
ČSN EN 547-1	Tělesné rozměry – zásady stanovení požadovaných rozměrů otvorů pro přístup celého těla ke strojnímu zařízení
ČSN EN 547-2	Tělesné rozměry – zásady stanovení rozměrů požadovaných pro přístupové otvory
ČSN EN 547-3	Tělesné rozměry – antropometrické údaje
ČSN EN ISO 14738	Antropometrické požadavky na uspořádání pracovního místa u strojního zařízení
ČSN EN 614-1	Ergonomické zásady navrhování – terminologie a všeobecné Zásady
ČSN EN 614-2	Ergonomické zásady navrhování – interakce mezi konstrukcí Strojního zařízení a pracovními úkoly
ČSN EN 1005-1	Fyzická výkonnost člověka-termíny a definice
ČSN EN 1005-2	Fyzická výkonnost člověka-ruční obsluha strojního zařízení
ČSN EN 1005-3	Fyzická výkonnost člověka-doporučené mezní síly pro obsluhu strojního zařízení
ČSN EN 1005-4	Fyzická výkonnost člověka-hodnocení pracovních poloh a pohybů ve vztahu ke strojnímu zařízení
ČSN EN 1005-5	Fyzická výkonnost člověka-posuzování rizika velmi často opakované ruční manipulace

1.25 Všeobecné ergonomické podmínky

Novelizováno: **2010.12.21.**

ČSN EN 842	Vizuální signály nebezpečí.
ČSN EN ISO 894-1	Ergonomické požadavky pro navrhování sdělovačů a ovládačů - všeobecné zásady interakcí člověka se sdělovači a ovládači
ČSN EN ISO 894-2	Ergonomické požadavky pro navrhování sdělovačů a ovládačů - sdělovače
ČSN EN ISO 894-3	Ergonomické požadavky pro navrhování sdělovačů a ovládačů - ovládače
ČSN EN 999	Umístění ochranných zařízení s ohledem na rychlost přiblížení částí lidského těla.
ČSN EN 981	Systém akustických a vizuálních signálů nebezpečí a informačních signálů
ČSN EN ISO 14121-1	Posouzení rizika
ČSN EN 60073	Zásady kódování sdělovačů a ovládačů.
ČSN EN 61310-1	Indikace, značení a uvedení do činnosti. Požadavky na vizuální, akustické a taktilní signály.

Zákony a Nařízení vlády :

Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce

Nařízení vlády 361/2007 Sb., o podmínkách ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Zákon č. 309/2006 Sb. o dalších požadavcích bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády č.176/2008Sb., o technických požadavcích na strojní zařízení.

Nařízení vlády 148/2006 Sb. o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Nařízení vlády 378/2001 Sb. o bližších požadavcích na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí

Ostatní :

Ergonomický standard Škoda (portál VSI)